

Єднаймося в Просвіті!

Кожен повинен пізнати свій народ і в народі пізнати себе. Якщо ти українець, будь ним... Ти француз? Будь французом. Татарин? Татарствуй! Все добре на своєму місці і своєю мірою. І все прекрасне, що чисте, природне, тобто не підроблене...

Григорій СКОВОРОДА

27 (547)
25 червня
2015 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзєбчук * Набір – Наталія Дяченко * Друку – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 4080 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського, 18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редагувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

5 квітня 1710 року на зборах козацтва біля містечка Тягина (турецька назва – Бендери) на правому березі Дністра була ухвалена Конституція Пилипа Орлика – договір гетьмана Війська Запорозького зі старшиною та козацтвом війська, який визначав їхні права й обов'язки та порядок функціонування законодавчої (Генеральна рада) та виконавчої (Гетьман) влади...

КОНСТИТУЦІЯ – ЗАКОН, ЯКИЙ ПОТРІБНО СПОВІДУВАТИ І ЗА ЯКИМ ТРЕБА ЖИТИ

А 26 червня 1996 року була утверджена перша Конституція Незалежної України...

Єднає ці дві події факт, що ухвалювались ці історичні акти у форс-мажорних обставинах: пакт Пилипа Орлика після Полтавської битви і фактично в екзилі на території іншої держави, а кучмівський Основний Закон – під загрозою негайного розпуску парламенту.

Що вмістили ці три століття нашої історії, що відділяють ці дві події? Замислюючись над цим, постає запитання: якою була б Україна, якби Богдан Хмельницький не послав гінців з чолобитною до московитського царя Олексія; і якби інакше склалась Полтавська битва; якби більшовики не знищили Українську Народну Республіку і якби у 1991-му українці обрали Президентом В'ячеслава Чорновола; якби... На жаль, історія не знає умовного способу і маємо, що маємо – відзначаємо 19-ту річницю Конституції України новітнього часу. Щоправда, знову ж таки у форс-мажорних обставинах, коли працює Конституційна комісія зі змін до неї. Хоч коли її ухвалили, то чимало експертів, навіть європейських, стверджували, що Українська Конституція одна з найдосконаліших у світі. Тим не менше її постійно хочуть змінювати: і Ющенко, і Янукович (він навіть змінив її, набравши собі повноважень по горло), і Порошенко. Хоч, скажімо, Конституції США більше 220-ти років, а її так і не змінювали, внісши тільки кілька поправок.

Як на мене, найбільшою проблемою, я б сказав, бідою, є недосконалість чи недосконалість статей Основного закону, а тотальне ігнорування їх, тобто

невиконання. Поспитаймо себе, чи виконується ст. 10 Конституції про державність української мови? Та аж ніяк! На вищі державні посади призначаються люди, які не володіють державною мовою. А у здавалося б «новій» Верховній Раді знаходяться десятки, якщо не сотні депутатів, які не голосують за обов'язкове знання державним чиновником державної мови!..

А поспитаймо, як виконується ст. 49 Конституції з забезпечення безплатного лікування: «У державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно...» Хіба воно так є? Або ст. 53, що нібито гарантує громадянам право безоплатно здобути вищу освіту в державних і комунальних закладах?

Але не цим переймається наша влада і її вищі очільники. Натомість шукають у тілі Конституції щільни, у які хочуть втиснути сяк-так завальовану можливість розширення своїх повноважень. Та якщо вже йдеться про конституційні зміни, то варто продумати й виписати їх так, щоб наступний очільник не мав бажання вносити свої поправки, створюючи Конституційну асамблею чи комісію. Може, нарешті на новій редакції Основного Закону напишуть резолюцію: «До виконання!» – Президенту, Верховній Раді, Уряду. І, зрозуміло, кожному громадянину. І всі, зрештою, мають читати й сповідувати статті, у яких йдеться не лише про наші права, а й про обов'язки. Бо тільки на такому коромислі може утримуватись в рівновазі суто джерельна суспільна сутність Основного Закону.

Іншого не дано.

Богдан ВІВЧАР

ВАРТО ПАМ'ЯТАТИ

ГАРАНТІЯ НАШИХ СВОБОД І ПРАВ

ВІДЗНАЧЕННЯ ДНЯ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

Івано-Франківське міське об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка у приміщенні НД «Просвіта» на відзначення Дня Конституції України організувало й провело святочне дійство, яке вступним словом відкрив голова товариства, професор Василь Бойко. Привітавши студентів Івано-Франківського медичного національного університету (ІФНМУ), які цього дня заповнили велику залу, він наголосив, що ми мали б бути найщасливішою нацією, бо у нашій країні вперше Пилип Орлик написав Конституцію, за якою живуть в інших країнах. Але ми є нещасливою нацією, тому що в нашій державі вона не виконується.

Доповідь про внесення змін до Конституції України виголосив доктор юридичних наук, доктор права Українського вільного університету в Мюнхені, заслу-

жений юрист України, заступник директора юридичного інституту ПНУ ім. В. Стефаника, професор Олег Вівчаренко. У своєму виступі він повідомив про історичні моменти створення Конституції в Україні. Це – Основний закон держави, який ухвалюється конституційною більшістю від кількості депутатів Верховної Ради. Конституція має бути документом ефективної влади, законом державного управління в інтересах українських громадян. Нам потрібна дієздатна Конституція свобод, яка гарантуватиме права і свободи людини й громадянина.

З ініціативи голови осередку товариства «Просвіта» кафедри мовознавства – доцента Марії Гуцол та за підтримки ректорату ІФНМУ свято продовжилось благодійним концертом «Диволюся в очі твої, Україно!». Метою заходу став збір коштів на операцію п'ятирічному синові Юрієві викладачки кафедри мовознавства Андріани Куриляк.

НАРОД І АРМІЯ

ДОПОМОГА АТО

«Українські громади міст Гіссона, Лейда, Таррега та Сервера (Іспанія) через Миколу Гриньківа передали 1500 євро для поранених. Це вже далеко не перша їхня жертва і завдяки таким жертвам ми змогли багатьом пораненим допомогти з коштами на термінові потреби, дякуємо», – повідомляє волонтерська організація «Громадський координаційний центр Калущини».

І ТУТ КОРУПЦІЯ

Минулого тижня волонтер з Прикарпаття виклав у мережу фото, з чого зводять фортифікаційні споруди на Донеччині. Як виявилось, замість якісного кругляка, траншеї укріплюють кривим патичням, яке начебто привезли з Прикарпаття. Як сказав під час брифінгу голова облдержадміністрації Олег Гончарук, інформація про криве патиччя – правдива.

«Мій заступник Володимир Кушнір виїжджає туди, щоб розібратись з ситуацією. З Прикарпаття було відправлено 53 вагони лісу. Його відправляли з різних лісгоспів. Тож Кушнір їде з'ясовувати, хто відправив неконденційний ліс на Донеччину, – наголосив очільник Прикарпаття. – А ще для того, аби виправити брак».

Нагадаємо, калуський волонтер Юрій Федоровський поділився враженнями від подорожі на схід України, куди він разом із бригадою будівельників-добровольців відправився будувати укріплення. За його словами, каліброване дерево успішно продавалось по тис. грн. за куб місцевим, а на захист наших бійців привозилось криве патиччя, «з якого навіть паркан соромно городити».

ШАНОВНІ КРАЯНИ! ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!

Триває передплата на газету

«ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».

Передплатний індекс – 91083.

ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ (без оплати оформлення):

на місяць – 4,30 грн., на півроку – 25,80 грн., на рік – 51,60 грн.

Студенти-іноземці, з якими працює А. Куриляк, розуміючи потребу термінової операції, погодились прислужитися своїми талантами цій благородній справі. Студенти підготовчого відділення та І–ІV курсів ІФНМУ з Нігерії, Індії, Гани, Польщі, Йорданії, Канади, США, Сьєрра-Леоне, Азербайджану читали вірші, співали українські народні та сучасні пісні, грали на музичних інструментах, брали участь у драматичних постановках. На сцені прозвучали поезії Ліни Костенко, Василя Симоненка, Володимира Сосюри, Тараса Мельничука, композиції з репертуару гурту «Океан Ельзи», Софії Ротару, Гайтани. Цікавинкою концерту стала драматична постановка з «Лісової пісні» Лесі Українки. З особливим захопленням сприйняли гості благодійного концерту його завершальну частину, коли студенти-іноземці щиро й запевняли заспівали експромтом рідною мовою, репрезентуючи культуру своєї країни. У рамках проведення заходу було зібрано 8733 гривні. Щиро сподіваємося, що ці кошти допоможуть Юрикові осягти багатоголосся нашого світу!

Просвітяни наголосили на важливості участі молоді у суспільному житті та вдячні усім за підтримку і розуміння під час збору коштів.

Наталія СИНІЦЯ,
відповідальний секретар
ІФ МО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

ВИРОБНИЦТВО І ТОРГІВЛЯ

ПРОДАЄМО СВОЇ ТОВАРИ У 77 КРАЇН СВІТУ

Головне управління статистики інформує. Обсяги експорту товарів суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності області за січень-квітень 2015 р. становили 113,9 млн. дол. США, імпорту – 87,7 млн. дол. США. Проти відповідного періоду 2014 року обсяги експорту зменшилися на 22,3 відсотка, імпорту – в 1,7 раза. Позитивне сальдо становило 26,2 млн. дол., коефіцієнт покриття експортом імпорту склав 1,30.

Партнерами області у зовнішній торгівлі товарами були нерезиденти з 77 країн світу.

Обсяг експорту товарів до країн Європейського Союзу становив 69,9 млн. дол., або 61,4 відсотка від загального обсягу, та зменшився у порівнянні з січнем-квітнем 2014 р. на 1,8 відсотка. Найбільші експортні поставки здійснювалися до Румунії, Російської Федерації, Туреччини, Італії, Угорщини, Польщі, Німеччини та Чехії. Серед найбільших країн-партнерів експорт товарів збільшився до Угорщини, Туреччини, Польщі, Італії. Водночас скоротилися відвантаження до Російської Федерації, Румунії, Чехії, Німеччини.

У товарній структурі експорту області провідну позицію займали деревина та вироби з деревини й механічні та електричні машини. Вагомими були і обсяги відвантажень продукції хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості, паперу та картону, шкур необроблених, шкір вичищених, пластмас, полімерних матеріалів, продуктів тваринного походження, текстильних матеріалів і текстильних виробів, продуктів рослинного походження. Імпорт товарів становив 87,7 млн. дол. та зменшився проти січня-квітня 2014 р. В обсягах імпорту вагомими були надходження з Німеччини, Російської Федерації, Італії, Польщі, Румунії, Саудівської Аравії, Китаю та Угорщини. Серед імпортних надходжень найбільшу питому вагу займали полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них, механічні та електричні машини і продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості.

Є ТАКА ДУМКА

ЕКСПЕРИМЕНТ ЧИ ТЕРРЕФОРМА

Не знаю, що це таке і як його споживати? А може, це взагалі не їстівне?

Оця так звана територіальна чи адмін-реформа, яка стала на порозі дня і проситися бути? Жодним чином не заперечуватиму її. Бо як можна заперечувати те, що не зовсім розумієш?

За великим рахунком, українського пересічного обивателя вона мало хвилює. Хоч він її боїться, бо все невідоме децю лякає кожного з нас.

На мою думку, про адмінреформу і її можливості й переваги треба більше говорити, роз'яснювати населенню, яка їхня роль і що в майбутньому нас очікує. А також розповідати про польський досвід, подібну реформу в прибалтійських країнах.

Не можна простим адмініструванням згорі, навіть якщо це й означене як територіальна реформа, взяти і просто поділити села на громади, на адмін-об'єкти без голосу суб'єктів права на свободу рішень.

А може, провести референдум і на ньому визначити необхідність таких чи таких громад?

Чи спочатку проробити пілотний проєкт у якійсь із областей чи навіть у районі? Спробувати проєкспериментувати. В усякому разі, потрібен пакет добрих законів, які б врахували все до деталей, як це роблять у Польщі.

Звісно, реформи необхідні, але виважено, доказово обґрунтовані реформи, які не зашкодять, а поведуть Україну в простір Євросоюзу. Але обов'язково треба (час уже бути чесними з народом і дати йому шанс на розвиток).

Василь БАБІЙ, просвітянин

УКРАЇНЦІ У СВІТІ

РОЗСЕКРЕЧЕННЯ АРХІВІВ ОУН У ПРАЗІ

Усе це сталося доволі спонтанно й переросло в справжній краєзнавчий детектив... З таких слів розпочав би вам, читачам-українцям, свою розповідь.

26 травня мій колега, директор Слов'янської бібліотеки в Чеській Республіці др. Лукаш Бабка запросив мене на церемоніал вручення премії Рудольфа Медка, що проводився в стінах Національної бібліотеки Чеської Республіки. Ця премія заснована в Чехії для нагородження провідних архіваріусів. Там я й познайомився з архіваріусом др. Ленкою Ключковою, яка під час цього церемоніалу презентувала українистичні фонди Національного архіву Чеської Республіки. Ми розговорилися з нею, тому що мене цікавили матеріали про інж. О. Бойдуника та його племінника інж. Ярослава Бойдуника, які навчалися й жили в міжвоєнній Празі (з метою поповнення джерельної бази мого сімейного архіву родини Бойдуників).

Пані докторка, вельми приємна й лояльна людина, одразу ж пішла мені назустріч. Уже 15 червня для мене були підготовлені перші матеріали в справі родини Бойдуників Празького періоду. Того ж дня я завітав до пані Ленки в архів, і вона запросила мене до себе в кабінет, пригостила запашною кавою і надала дві папки з матеріалами з фондів CRUA та RUESO. В них були списки матеріалів у справі різноманітних українських громадських організацій у міжвоєнній Чехословацькій Республіці. Оскільки інж. Осип Бойдуник був членом та основоположником ОУН в 1929 році, яка

де-факто була заснована і діяла саме в Празі (хоч задля конспірації українські націоналісти зазначали про створення ОУН у Відні), я звернув свою увагу саме на ОУН. Пані Ленка, знаючи про мої тривалі дружні відносини з директором Слов'янської бібліотеки др. Лукашем Бабкою та экс-директором цієї бібліотеки др. Іржі Вацеком, надала мені можливість звернутися до всіх матеріалів і документів часів заснування й діяльності ОУН в міжвоєнній ЧСР, навіть до тих, більшість з яких все ще засекречені для пересічних істориків.

Слід зазначити, що під час опрацювання матеріалів і документів діяльності основоположника ОУН у Празі інж. О. Бойдуника, я віднайшов значну кількість тих документів у контексті діяльності ОУН, які написані чеською мовою і перекладом яких я та члени заснованого мною в 2013 році товариства «Опір Західної України» в Празі (оскільки такий об'ємний фонд опрацювати самотужки практично не можливо) уже віднедавна інтенсивно займаються, як, наприклад, громадянин Словащини і член товариства Камілі Касан та інші. Як виявляється, за членами ОУН, як, наприклад, за інж. О. Бойдуником та інж. Я. Бойдуником, які перебували й навчалися в міжвоєнній Празі та околицях, Департамент поліції та Міністерство закордонних справ Чехословацької Республіки вели пильний нагляд. Завдяки деяким розсекреченим документам за матеріалами Департаменту поліції чеська поліція на кожного з членів ОУН завела окрему

справу, яка перевіряла актив діяльності членів ОУН у Празі й околицях, як, наприклад, адреси проживання, справи про лікування і т. ін.

Матеріали та документи в справі родини Бойдуників будуть передані у відання сімейного архіву родини Бойдуників і стануть доступними до огляду моєї родини, розкиданої по всьому світі.

Що стосується документів і матеріалів безпосередньо самої ОУН, а їх сотні, навіть тисячі, наше товариство «ОЗУ» в Празі при співпраці з Національним архівом ЧР уже обдумує, кому саме передасть оцифровані та з частини цих матеріалів перекладені нашим товариством на українську мову документи в Україні. Під час телефонної розмови з редактором канадської газети «Гомін України», де я публікую свої краєзнавчі матеріали, редактор порадив передати оцифровані документи для архіву ЦДВР. Але ми плануємо оцифровані документи все ж передати одній з інституцій в Івано-Франківську, бо там люди дуже лояльні до нашої справи.

Слід зазначити, що розсекречення архівів ОУН у Празі – це значний крок у дослідженні правдивої історії заснування й діяльності ОУН, адже величезна кількість документів у справі ОУН від 1929 року ще не була ніким розсекречена, а мова йде саме про заснування ОУН, причини її виникнення, наслідки її діяльності на основі документів та матеріалів тієї ж таки ОУН, які так і не вдалося вилучити в роки тоталітаризму органами КГБ і які вже в найближчий час стануть доступними до огляду й вивчення.

Олег ПАВЛІВ,

керівник товариства «ОЗУ» у Празі (ЧР), спеціально для «Галицької Просвіти»

ДО 100-РІЧЧЯ ОКСАНИ ГРИЦЕЙ

Долинщина урочисто відзначила 100-річчя видатної художниці, заслуженого майстра народної творчості України, члена Національної спілки художників України Оксани Грицей. Велике мистецьке свято відбулося у Народному домі «Просвіта», в якому взяли участь родина Оксани Йосипівни, гості з Івано-Франківська, Львова, Болехова. Вони високо оцінили творчий здобуток художниці, були захоплені її активною громадською роботою.

Пошанували художницю й жителі Івано-Франківська, де у Музеї мистецтв Прикарпаття відбувся вечір її пам'яті.

...З автобуса я вийшов швидше на одну зупинку. Хвилювався. Думав про те, як почну з нею розмову. Та коли відчинив двері її затишної світлиці, мене зустріла привітна і добра жінка. Запросила присісти біля неї. На столі лежали блискучі й гострі різці та електрописакі. Один з них вона тримала в руці, бо саме чаклувала над створенням портрета незнайомої мені жінки. На моїх очах незнайома жінка ніби оживала, і я все більше переконувався в тому, що десть її бачив.

Оксана Йосипівна виявилась напрочуд цікавою співрозмовницею. Коли говорила про Шевченка, то декламувала рядки з його геніального «Кавказу», коли ділилася своїми думками про творчість Франка, не могла не прочитати напам'ять бодай кілька строф із «Каменярів». А ще ж не оминула у своїй розмові Наталю Кобринську, Лесю Українку, Ольгу Кобилянську. Вона знала про них так багато, що хотілося її слухати й слухати.

Тоді я довідався, що вона навчалася в Долинській початковій школі, гімназії, у Львівському «Інституті штук пластичних», що малювала з самого дитинства – і своїх друзів, і своїх рідних, і навіть своїх учителів, що без цього заняття годі обійтися їй і тепер. Творче натхнення, немов дивовижний птах, принесило їй хвилини неспокою, естетичного і морального задоволення. Вона методом художнього випалювання (і не тільки) створювала портрети видатних письменників, громадських і державних діячів, шановних українців. А ще ж чудово оздоблювала шкатулки, касетки, вазы,

декоративні тарелі, альбоми. Художник і мистецтвознавець М. Сарапін зауважує, що на тлі мистецької Галичини 50–60-их років XX століття талант Оксани Грицей відразу засяяв яскравим самобутнім світлом. Її твори відзначалися своєрідним тематико-сюжетним вирішенням, оригінальністю композиційних побудов орнаменту і поєднанням його з портретним жанром.

І все це диво було переді мною. Відхилившись на кілька хвилин від роботи, вона з теплом і щирістю в голосі розповідала про своїх дітей – доньку Звениславу, яка після закінчення політехнічного інституту живе і працює у Львові, сина Степана, який, завершивши науку в Косівському технікумі народних художніх промислів, навчається у Львівському інституті декоративно-прикладного мистецтва. А коли приїздить додому, то бере до рук скрипку, сідає біля матері й награв їй сумних та веселих мелодій. Степан, як і Дзвінка, закінчив музичну школу. Міг би торувати своєю стежиною в світ музики, та віддав перевагу пензлю, різцю і стеку. Буде, як мати, художником і... скульптором.

Гордилася Оксана Йосипівна і своїм чоловіком, працівником залізничної станції Юліаном Грицеєм, який як кваліфікований столяр (закінчив промислову школу в Долині) допомагає їй у роботі.

Переді мною постала проста, самовіддана і, здається, щаслива жінка. Здається тому, що за плечима художниці було нелегке, сповнене драматичних сторінок, життя. Ще з молодих літ мисткиня Оксана Винник жила активним громадським життям. Належала до молодіжної націоналістичної організації. А місцевий Провід ОУН очолював доктор права Володимир Горбовий. Серед багатьох завдань, які виконував Провід – поширення часопису «Сурма» і політичних листівок, що викликало тривогу в польській поліції. Під нагляд, а відтак і під арешт, потрапила за це і Оксана. Відбувала покарання в Золочівській тюрмі. Кримінальна стаття була настільки серйозна, що її не відпустили ні на похорон батька Йосипа Винника, ні на похорон брата Мар'яна, який загинув у авіакатастрофі перед війною. Але мужня й переконана в правоті своєї справи дівчина вірила,

що вона все одно буде на волі. У той час вона знайомиться з відомими художниками Павлом Ковжуном, Святославом Гординським, Ярославом Музи́кою та іншими митцями, представниками АНУМ (Асоціації незалежних українських митців).

Художник Михайло Мороз до творчих здобутків молодшої мисткині поставився дуже уважно. Ба більше, представив її роботи Главі Української Греко-Католицької Церкви, митрополитові Андрею Шептицькому, який, високо оцінивши самобутній талант долинянки, запропонував їй стипендію для продовження навчання в Італії. О, коли б не війна, коли б не грізне повстання, як би розквітнув її талант! А так, працюючи над собою, вона переживала і за родину, і за друзів, виконувала багато іншої, не завжди вдячної роботи.

У фотокнизі «Оксана Грицей – заслужений майстер народної творчості України» її невістка Мар'яна Стахмич-Грицей пише: «Щоб уникнути переслідувань і арештів, що проводив більшовицький режим проти передової української молоді, за наказом Проводу Оксана Винник виїжджає до Кракова, де проходить вишкіл конспіративної роботи в підпіллі й підготовки розвідувальних жіночих бригад у ворожому тилу чи оточенні. Тюремна школа визначила напрям політичної діяльності, а з мистецьким навчанням треба було почекати.

У краківському студентському осередку ОУН Оксана Винник знайомиться з талановитим скульптором, що завершує навчання у краківському «Інституті штук пластичних», Михайлом Черешньовським. Він був і членом українського мистецького гуртка «Зарево» під патронатом Богдана Лепкого. Напевно, не поми-

люся, коли скажу, що наша славна землячка була знайома з автором пісні «Чуєш, брате мій».

За вказівкою Проводу Оксана Винник та Михайло Черешньовський приїжджають у Болехів, де надалі займаються підпільною діяльністю, а незабаром – 22 березня 1942 р. – беруть шлюб у церкві Святих жінок-мироносиць, де служив о. Мирон Дочило. Щоб не привертати до себе увагу, відкривають мистецьку майстерню різьблення на дереві. Там навчалось багато обдарованих міських та сільських дітей, серед яких і юний Василь Гук з Церківни, якого знаємо як політв'язня, педагога і краєзнавця, автора книжок про рідне село. У книжці «Шлях до волі» натрапляємо на такі рядки: «Всі уроки з вивчення народних промислів, традицій, композицій узорів, різьби, інкрустування вів сам Михайло Черешньовський. Його дружина Оксана вела ідеологічну роботу, а також знайомила нас із технікою випалювання електричним приладом».

У Болехові народилася їхня перша дитина – синочок Святослав. На жаль, прожив недовго. І непоправний удар долі молодого подружжя пережило дуже тяжко. Зрештою, покинули невеличке бойківське місто й виїхали на Лемківщину, на батьківщину Черешньовського. Там 1944 р. народилася донька Звенислава. Але що з того? Михайла забирають в армію, а Оксана повертається в рідну Долину. Більше їхні дороги не перетиналися. По війні Черешньовський жив у США. Слава про нього пішла всім світом. Він бо і художник, і скульптор, і громадський діяч. Але над чим би не працював, завжди пам'ятав, що він українець. І з великим натхненням створював скульптурні портрети Тараса Шевченка, Лесі Українки та інших видатних особистостей нашої нації.

Що пережила Оксана Грицей по війні, сказати не просто. Бо пережила багато. Як кажуть, і голод, і холод, і переслідування каральними органами. А ще забирила спокій хвора донька Звенислава. Її потрібно було лікувати, і старенька мати також не могла обійтися без постійної опіки. І в цей час на її життєвій дорозі з'являється людина, яка

її зрозуміла, яка підставила своє тверде плече під її негаразди – Юліан Васильович Грицей.

50–60-ті роки минулого століття – роки творчого злету художниці. Вона методом художнього випалювання створила портрети Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесі Українки, Богдана Хмельницького, Івана Богуня, Льва Толстого, матері-героїні Софії Майданської, доньки Звенислави, сина Степана, а пізніше й невістки Мар'яни. Не забувала й про олівець. Портрети заслуженого лікаря України Сави Охрончука, хірурга Ярослава Рибіцького, поетів Василя Симоненка, Ліни Костенко вражають своєю довершеністю і привабливістю. Невипадково була учасницею обласних, Всеукраїнських і Міжнародних виставок. Її роботи зберігаються в багатьох музеях України, США, Канади, Польщі, Індії, Куби.

Про творчість Оксани Грицей добре слово сказали народний художник України Василь Касіян, письменник Роман Федорів, поетеса Ольга Стрілець, літературний критик Дмитро Йосип, краєзнавець Петро Арсенюк та інші відомі краєві люди. Розповідаючи про себе, Оксана Йосипівна називала імена й долиньських художників – Івана Гуралевича, Олексія Фрищина, своїх обдарованих учнів Олега і Дарії Тишківських, Михайла Гошовського, Ігоря Добоша, Марти Романішин, Лідії Скиби, Марії Фізер... Свого часу вона вела художній і вишивальний гурток у Будинку піонерів і там відкрила чимало юних обдарувань.

...Я знову прийшов до неї. На чистому повітрі її дорогі гості – художники, письменники, журналісти, громадські діячі краю, родина. Оксана Грицей дивиться на них з барельєфного портрета і ніби всміхається. Потім заходжу в кімнату-музей. Своєрідну експозицію з творчого доздобу мисткині підготував її син, член Національної спілки художників України Степан Грицей (на жаль, уже відійшов у позабріжні світи), разом із дружиною Мар'яною. І кожен має можливість пересвідчитись, яку талановиту людину народила долиньська земля.

Р. С. Заходи до 100-річчя О. Й. Грицей готували просвітяни Оксана Сподар та Катерина Тусик за підтримки мистецьких колективів та сприяння Долинської міської ради.

Василь ОЛІЙНИК, просвітянин

СНЯТИНЩИНА ПРОСВІТНЯ, або ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ ВЕЛИКДЕНЬ У ХЛІБИЧИНІ

Рік-у-рік Стефаниківський край живе активними просвітницькими справами. І цього річ не змінили наші просвітні діяння.

Від січневої розколяди і просвітньої конференції з відзначення 100-ліття борця за волю України – снятинчанина Василя Андруска – полковника УПА, командира тактичного відтинку УПА «Чорний ліс», відзначеного Золотим Хрестом Бойової заслуги ІІ класів (1947) – до лютого відзначення в Музеї книги рідного слова і української берегині цього слова Лесі Українки; від березневих Шевченківських тижнів у навчальних закладах району (85 відсотків осередків «Просвіти» саме в наших школах, об'єднуючи і культосвітніх працівників шкіл з їхніми активами) – до травневих «Стефаниківських читань» та участі просвітян до торжеств у Русові з нагоди вручення Стефаниківської премії новим лауреатам Прикарпаття і від черневих бесід про Марка Черемшину й урочистостей з круглими столами просвітян і членкинь «Союзу українців» у Болехові та Белелі з нагоди 160-ліття письменниці й зачинателки боротьби з емансипацією жіноцтва в Україні – до травневого відкриття ініційованого «Просвітою» краю пам'ятника Тарасові Шевченку в селі Хлібичин, що стало справжнім Шевченківським Великоднем маленького покутського села.

Про цю подію широко розповідалося на сторінках покутських

часописів і в телерепортажах краю, спогадано було і в столичному «Слові Просвіти».

Просвітянам краю давно мріялося (після спорудження з ініціативи районного Товариства української мови в 1992-му пам'ятника Кобзарю в Снятині) зініціювати й активно долучитися до цієї святої справи в одному з маленьких сіл Снятинщини. Нагодою стало Шевченкове 200-ліття.

Тож ініціативу райоб'єднання ВУТ «Просвіта», яке носить ім'я Тараса Шевченка, підтримали громада села Хлібичин з педагогами – просвітянами місцевої школи, сільська та районна влада. До них приєдналося чимало благодійників, підприємців, представників сільського та районного депутатських корпусів.

Фінансовий збір йшов паралельно – на пам'ятник і для потреб нашої армії, звитяжців АТО.

Були і скептики: не на часі пам'ятники під час війни. Та чи міг бути не на часі протестний Шевченків дух, особливо у час злодійств путінської агресії в Україні.

Із травня до грудня 2014-го всі роботи зі спорудження пам'ятника були на викінченні, але природні умови (заморозки) та інші причини примусили відкриття святині перенести на теплий місяць травень 2015-го – День перепоховання нашого Поета-Пророка з чужого йому Санкт-Петербурга далекого 1861-го до рідної України, на Канівські кручі над Дніпром.

Перед цим при допомозі районної профспілки освітян було організо-

вано екскурсійну поїздку просвітян краю на поклін до Тараса Шевченка в Канів, щоб взяти звіт від грудку землі для поміщення разом із посланням у майбутнє та історією будівництва святині в нішу нашого хлібичанського пам'ятника Кобзареві. Він єдиний на Снятинщині (36-й за рахунком), що споруджений у знаменний ювілейний рік, поповнивши поважну кількість монументів, яких у нас найбільше поміж усіх районів Прикарпаття. Автором його є скульптор Йосип Косович.

Шевченківський Великдень у Хлібичині прикликає нині нас, просвітян, до підвищеної відповідальності за свої діяння в покутських громадах для утвердження високого просвітництва Поета-Борця, пам'ятаючи про його злободенне віще Слово: «В своїй хаті своя правда, і сила, і воля» та «І на оновленій землі врага не буде, супостата, а буде син і буде мати, і будуть люди на землі».

Мирослав ПОПАДЮК,
голова Снятинського
райоб'єднання «Просвіти»

ПРО ЧАС, ПРО СЕБЕ, ПРО СПРАВИ ВІДБУЛАСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ «ПРОСВІТИ» КАЛУЩИНИ

Делегатів конференції районної «Просвіти», яка нещодавно відбулася у Калуші, привітав учень Калуської ЗОШ №3 Віктор Винник – автор слів пісні для вояків АТО «Разом». Голова місцевого об'єднання товариства «Просвіта» Ігор Котик вручив подяки обласної «Просвіти» матерям Героя України Ігоря Дмитріва – пані Марті й загиблого в АТО калушанина Павла Ліщинського – пані Маргарити за патріотичне виховання синів. Їхні спомини-сьлюзи про синів схвилювали присутніх, які довідалися: майбутні герої були чесні, відверті, нетерпимі до несправедливості, працьовиті, любили Україну, рідний край, батьків.

Досвідом патріотичного виховання з учасниками конференції поділилася Марія Василів-Булавінець – засновниця осередку в с. Добровляни, яка створила фольклорний гурт; а Марія Кузин у с. Верхня створила два етнографічні музеї. Вони організовують патріотичні заходи для моральної і матеріальної підтримки Героїв, які воюють на Донбасі, зокрема Ростислава Червоняка (тричі їздив на війну), Василя Яцишинця (активіст Євромайдану, доброволець АТО), Олега Юрківа (вояк АТО, студент Харківського університету).

У зверненні до Міністерства освіти і науки педагоги пропонували полегшити навчальні програми, удосконалити екзамен-

наційні завдання з української мови – вони мають бути до снаги учням і водночас такими, які дозволять вивчити рідну мову глибше. Від депутатів Верховної Ради делегати вимагають виступати лише державною мовою. Конференція просить депутатів Калуської міської ради перейменувати вулицю Пушкіна на Мазепи, на будівлі редакції газети «Дзвони Підгір'я» встановити меморіальну дошку Михайлові Коломийцю – краєзнавцю, який передав «Просвіті» унікальну бібліотеку. Також конференція просить депутатів сільської ради с. Копанки назвати одну з вулиць села іменем Михайла Коломийця.

На конференції відзначено патріотизм газет «Галицька Просвіта», «Західний вісник» (Калуш), «Вісті Калущини», особливо – «Калуський нафтохімік».

Найактивнішу участь у конференції взяли Марія Василів-Булавінець, Марія Кузик, Оксана Романів, Марія Огора (Кадобна), Мар'яна Іванишин (Бережниця), Марія Демидук (Мостище), Уляна Венгрінович (Середня), Ольга Пукіш (Копанки), Галина Романишин (Голина), Галина Синьковська (Новиця), Іван Терешук, Дарія Перегіняк (Калуш). Головував на конференції голова «Просвіти» Калущини Ігор Котик.

Юлія ЛЕСІВ,
секретар конференції,
викладач рідної мови і літератури
коледжу культури Калуша

...**День зловісно-пам'ятний. Цього дня розпочалась нова фаза Другої світової війни – німецько-радянської. Криваве побойське змагання за світове панування між двома диктаторсько-терористичними режимами – сталінщиною і гітлерівщиною. «Полюбовний» поділ Європи між Сталіним і Гітлером, який розпочався четвертим поділом Речі Посполитої (Польщі) 1–17 вересня 1939 року, закінчився масштабним військово-політичним протистоянням.**

Як засвідчують джерела історіографії, все йшло до цієї світової катастрофи. Гітлер мавив «життєвим простором» для німців шляхом втілення у практику генерального плану «Ост» – сатанинською ідеєю цілковитого біологічного винищення слов'янства. Сталінсько-кремлівська комуністична деспотія мусувала «ідею» «комуністичної революції» в Європі до Ла-Маншу і Гібралтару. Тож після розгрому й поділу Польщі та підписання 23 серпня 1939 р. між Німеччиною і Радянським Союзом договору «Про ненапад» («пакт Молотова-Ріббентропа»), який фактично визначав подальший розвиток світової історії на багато років наперед, та договору від 28 вересня 1939 року під назвою «Про дружбу і кордони», Радянський Союз розпочав свій «тріумфальний похід» Східною Європою: 28 червня 1940 року Червона армія вступила до румунської Бессарабії і Північної Буковини, 3 серпня – в Литву, 5 серпня – в Латвію, 6 серпня – в Естонію. А 30 листопада 1939 року, спровокувавши конфлікт на фінсько-радянському кордоні (як і гітлерівці проти Польщі!), частини РСЧА без оголошення війни розпочали військові дії проти Фінляндії, яка для Сталіна закінчилася відносно невдало 12 березня 1940 р. Фіни під керівництвом колишнього російського генерала Маннергейма героїчно вистояли у війні проти експорту комунізму. До речі, пліч-о-пліч з фінами боролися і російський добровольчий загін, що складався з колишніх білогвардійців і червоноармійців, які перейшли на бік фінів – більше тисячі вояків, переважно росіян і українців.

До речі, у 1940 р. у Фінляндії для боротьби за звільнення України від російських загарбників із полонених червоноармійців-українців формували відділ учасник національно-визвольної боротьби у 1918–1920 рр., письменник Юрій Горліс-Горський (він же – Городянин – Лісовський). У 30-их роках він побутовув

ПРАВДА ПРО КРИВДУ

22 ЧЕРВНЯ 1941 РОКУ (НАПЕРЕДОДНІ І ЗГОДОМ)

у Галичині, зокрема у Львові. Тут він написав і видав свої повісті «Отаман Хмара» (1934), «Червоний чортополох» (1935), «Холодний Яр» (1937), друкувався у галицьких часописах «Літопис Червоної калини», «Наш клич», «Вісник», «Дажбог» та ін.

У другій половині 1940 р. Ю. Горліс-Горський очолював український відділ радіостанції в Берліні й опустив цю роботу з приходом німців в Україну.

А в 1942 році Ю. Горліс-Горський у Києві. Тут він керує таємною групою абверу, яка виявляла радянських агентів, які пролізли в різні установи окупаційної влади – гестапо, поліцію та інші й винищувала українських націоналістів. Отож німецькими руками українські патріоти намагалися винищити в Україні все більшовицьке.

27 вересня 1946 р. Ю. Горліс-Горський загинув у Мюнхені (Німеччина) за нез'ясованих обставин (правдоподібно – від рук радянських спецслужб)...

В результаті війни з Фінляндією РСЧА втратила 285,5 тисяч бійців, фіни – 250 тисяч. Із них полонені склали: в РСЧА – 18,5 тисяч воїнів, у фінів – всього 876 осіб. Хоч Фінляндія і втратила місто Виборг і Карельський перешийок, але відстояла свою незалежність, а агресія СРСР штовхнула її до табору союзників Гітлера. Як кажуть, Сталін сам собі накликав ворогів.

У свою чергу, Гітлер дає згоду резиденту-диктатору Угорщини адміралу Хорті на агресію щодо сусідів. Нагадаємо, що у березні 1939-го він знищив Карпатську Україну і приєднав її до Угорщини. Хорті «прибирає до рук» Трансільванію від Румунії. А після розгрому Угорщини у квітні 1941 року хортистська Угорщина отримала з рук гітлерівської Німеччини югославські території, на які претендувала Угорщина – Воеводіну та інші. Ці «дарчі» зробили Угорщину спільницею Гітлера у подальших військових авантюрах після 22 червня 1941 р.

27 червня Карпатська група угорської армії ввійшла на територію СРСР (ра-

дянської України) – на терени Станіславської області, діяла в основному проти радянських партизанів в тилу німецької групи армії «Центр». Навесні 1942 р. Хорті скерував на Східний фронт 27 угорську армію чисельністю 250 тисяч осіб. У битві за Сталінград і на Дону угорська армія зазнала тяжких втрат. Промовистий факт: 18 березня 1944 р. згідно плану «Маргарита-1» Угорщину окупували 11 німецьких дивізій.

...Готуючись до кривавої світової завірюхи, Гітлер і Сталін загравали один з одним, лицемірили, фальшували. Після розгрому Польщі брутальний і червоний тиран влаштували 22 вересня 1939 р. спільний парад військ Німеччини та СРСР у Бресті. Одночасно керівництво Радянського Союзу негайно взялося до реалізації плану «демаркаційної лінії», що діяв у серпні 1939 р. до 22 червня 1941 року. Проводився він у три етапи. Перший – жовтень–листопад 1939 р. – щодо прибалтійських країн; другий – 30 листопада 1939 р. – 12 березня 1940 р. – щодо долі Фінляндії і третій – березень–серпень 1940 р. – щодо Бессарабії і Північної Буковини. Отож під натиском СРСР Литва, Латвія, Естонія вимушені були заявити про вступ до складу СРСР у статусі радянських республік, Румунія втрачала Бессарабію, Північну Буковину.

...Згідно таємних домовленостей між Гітлером і Сталіним (а ще 1938 р. НКВС і гестапо уклали угоду про співпрацю) відбулися дикунські дії щодо звичайних громадян Німеччини і Радянського Союзу. Так, у листопаді 1939 р. на мосту через річку Буг радянська сторона передала Гітлерові 1,5 тисяч німецьких комуністів, які перед тим утекли з фашистської Німеччини до СРСР і навіть отримали радянське громадянство. До літа 1941 р. радянські органи передавали фашистській Німеччині близько чотирьох тисяч осіб, в тому числі членів сімей розстріляних німецьких комуністів, заарештованих у Радянському Союзі, а також «класово

свідомих» німецьких робітників. Згідно з договором між Ріббентропом і Молотовим у руки гестапівців (Гітлера) нелюдами НКВС (Берії) була передана, зокрема вдова Еріха Мюзама – вождя Баварської республіки 1919 р. Більшість «депорттованих» гестапо згноїло в концтаборах. Зокрема в Освенцімі (Аушвіці), Дахау, Заксенхаузені, Бухенвальді, Маутхаузені та інших таборах смерті. До речі, одним із найстрашніших нацистських таборів вважався Освенцім. З травня 1940 р. по травень 1945 р. в ньому було знищено біля 4 млн. осіб, в тому числі учасників національно-визвольної боротьби європейських країн, українських націоналістів, руху опору, військовополонених, свідків Єгови. Таборів крематорії щоденно спалювали до 10 тисяч трупів.

У свою чергу, нацисти депортували до СРСР осіб, яких розшукував НКВС, у тому числі українських патріотів з числа емігрантів.

Сталін, Москва легко віддавали на знищення фашистам ідейних соратників задля задоволення своїх інтересів. Одночасно продовжували «масштабні репресивні акції на теренах «країни Рад» проти «ворогів народу» – контрреволюціонерів, націоналістів, петлюрівців, «шкідливих націй» (німців, поляків з галичанами, угорців з закарпатськими українцями, фінів та ін.) – проти всіх, хто сліпо повірив у радянську владу.

Особливо більшовицький терор розпелася після окупації радянськими військами земель Галичини, Волині й Північної Буковини – після «золотого» 17 вересня 1939 р. та прибалтійських республік, окупованих влітку 1940 р. За неповідомними даними, з осені 1939 р. по осінь 1940 р. з території Західної України Західної Білорусії масово депортували за Урал цілими родинами українців, поляків, євреїв, німців: було депортовано 312 тисяч сімей, себто – один мільйон 173 тисячі 170 осіб. До речі, черговий промовистий факт: у вересні 1939 р. залишки військовиків «Карпатської Січі», які не потрапили до угорських концтаборів, із Закарпаття, надіючись на милосердя і справедливість радянської влади, перейшли у Станіславську і Львівську області, що вже були окуповані Червоною армією. Їх негайно разом із комуністами Закарпаття, що нелегально переходили на «радянську» землю, арештували опричники НКВС і запроторовали до сибірських концтаборів, де більшість з них загинула.

**Володимир МОРОЗЮК, член НСПУ
(Закінчення буде)**

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО!

У ці дні відзначає 30-річний ювілей відповідальний секретар ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

Михайло СІЧКА.

Бажаємо йому снаги до праці на просвітянській ниві, створення нових осередків і залучення до нашого кола все більше ініціативних і творчих людей. Аби «Просвіта» повнилася згодою, духовністю, патріотизмом.

Хай доля дарує безліч днів щасливих
На злагоду, достаток і любов,
Хай ангела чарівні білі крила
Захистять тебе від лиха і обмов.

Хай радість приносить тобі кожна хвилина,
Від лиха хоронить молитва свята,
Щасливою буде життєва стежина
На многі та благі майбутні літа!..
З роси і води!..

Від Правління, колективу і просвітян краю голова ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ
* * *

З ювілеєм просвітяни Калушини вітають активісток «Просвіти» Калуша.
Віншуємо наймолодшу просвітянку, викладача рідної і польської мови Калуського коледжу культури –

Юлію ЛЕСІВ

з молодим ювілеєм.
Вірних друзів у Вас багато.
Віншуємо зі святом Вас,
Красуню, чарівну Людину,
Найкращу із земних прикрас,
В яку б там не було годину!
Чистого щастя Вам, здійснення
мудрих мрій!

* * *

Віншуємо з поважним ювілеєм
Дарію ПЕРЕГІНЯК,
калуську активістку-просвітянку родом із с. Красне на Бойківщині.
Для Вас найчарівніші наші слова:
Бажаєм здоров'я, многая літ,
Хай довгим і сонячним буде Ваш вік,
Хай злагода буде, хай буде любов,
Хай тисячу раз повторяться знов
Прекрасні, святкові і пам'ятні дні,
Хай завжди всміхається сонце в житті!
Щасливої долі Вам, Вашій родині
й друзям

Голова «Просвіти» Калушини Ігор КОТИК, друзі, просвітяни

* * *

У червні святкують свої ювілеї голови первинних просвітянських осередків Тлумацького РМО ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка – **ОЛЕКСЮК Марія Михайлівна** (с. Долина), **СОЛОМ'ЯНА Оксана Ярославівна** (с. Озеряни), **ГАХ Ольга Петрівна** (с. Острина).

Красивих, душевних, ширих землячок, активних просвітянок, добрих господинь вітають і зичать щастя у житті й успіхів на громадській ниві.

З роси і води!..

Голова Тлумацького райміськоб'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Галина ДЗЬОБА і просвітяни району

РАЗ ДОБРОМ ЗІГРІТЕ СЕРЦЕ...
ДОПОМОЖІТЬ ВРЯТУВАТИ ДИТИНУ!

В 11-річного Дмитрика гостра Т-лімфобластна лейкемія (рак крові).

Дитина дуже тяжко переносить курс хіміотерапії.

Потрібне лікування за кордоном. Батько дитини трагічно загинув. Мама сама виховує двох діток. Дмитрик – її єдина опора й підтримка. Не будьте байдужими!

Навіть маленька ваша часточка допоможе врятувати життя дитини. Перерахувати кошти для лікування можна на карточку його мамі.

Реквізити: картка ПриватБанку 5168 7572 9202 6251, Качкан Галина Романівна.

Призначення платежу: благодійна допомога на лікування дитини.

Тел. 0951399936, мама Галя.

СВОЇ ГОСТІ

ДО МАЙСТРА

У музейній кімнаті політв'язня і поета Тараса Мельничука, що міститься в Коломийській міській бібліотеці № 2 для дітей, яка носить його ім'я, побувало чимало відомих людей. Серед них – лауреати Шевченківської премії Василь Герасим'юк, Михайло Андрусак, Василь Шкляр, незабутній Степан Сапеляк, краєзнавці Мирослав Лазарук з Чернівців, Василь Стефак зі Львова, Ярослав Ткачівський з Івано-Франківська, Василь Клічак з Києва, Василь Олійник з Долини, Василь Шкурган з Косова та інші. Вони подарували бібліотеці свої книжки, поділилися спогадами про Тараса Мельничука.

ВШАНУВАННЯ

ВІДЗНАЧИЛИ РІЧНИЦЮ МАРКА ЧЕРЕМШИНИ

У Снятині відбулися урочистості з нагоди 141-ої річниці народження видатного українського письменника-новеліста Марка Черемшини.

Серед поважних гостей заходу – письменники, громадські діячі краю, просвітяни, представники місцевої влади.

Розпочалися урочистості в літературно-меморіальному музеї Марка Черемшини, де гості оглянули експозиції, в яких розкрито життєвий і творчий шлях письменника, представлені особисті речі Марка Черемшини, книжки з його бібліотеки, рукописи, предмети побуту й етнографії.

Окрім літературно-мистецьких заходів, у рамках урочистостей також було вручено щорічну літературну премію новеліста Іванні Стеф'юк – письменниці, літературознавцю (за співупорядкування книжки

ПРЕЗЕНТАЦІЇ

НА СТРУНАХ ЗОЛОТИХ ЛЮБОВІ

У залі музею історії Коломиї відбулася презентація нової збірки віршів «Любові струни золоті» уродженця с. Задубрівці на Снятинщині, члена Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка Ярослава Руданця.

Ведучий заходу, працівник міської бібліотеки № 3 для дорослих Рустам Аманкулов розповів про автора поетичних збірок «Вітер і вічність», «Хвилина дощу», «Раїна», за яку відзначений премією імені Марка Черемшини, публікацій в часописах. В його творчому доробку – понад два десятки пісень, в цьому жанрі він найбільше самовиразився. Популярною стала пісня «Я тобою горю», де є рядки: «Тільки справжня любов називається раєм». А його стан душі такий, про що він пише в післямові «Вітцівщина моя»:

Треба бутністю насититися,
Щоб від чужинності засвітитися.
Хоч не зміряти все не збагнути,
Щастя – вірити, щастя – прагнути!

Згодом слово про автора підхопила ще одна ведуча вечора – завідувачка бібліотеки № 3 для дорослих Оксана Дем'янчук.

Про творчість пана Ярослава висловили свої враження, привітали його з виходом книжки і днем народження члени НСПУ Ярослав Ясінський, Іван Війтенко, редактор його попередніх книжок, автор передмови у збірці «Раїна», відомий поет Василь Рябий, члени літературного товариства Василь Михайлищук і Володимир Франкевич, заступник голови спілки літе-

ІМЕНОСЛОВ

ТАСМНИЦІ ІМЕНІ СІДІР

У єгиптян є чимало цікавих міфів. В одному з них розповідається, як лютий і злий Сет убив бога всього рослинного світу Озіріса і шматки Озірісового тіла порозкидав геть. Озірісова дружина через силу порозшувала шматки тіла свого чоловіка, склала їх докупі – і Озіріс ожив, а пізніше став ще й володарем підземного царства.

Згодом цей міф ліг в основу нового міфа про богиню хліборобства давніх греків (Деметру), а невдовзі став ще й прообразом переказу про християнську матір Богородицю.

Дружину Озіріса звали Ісида (Ізида). Звідси й виникло ім'я Ісидір (Сидір), тобто: Ісидин дарунок.

Нещодавно тут відбулася зустріч з уродженцем села Голосків, жителем Борислава, журналістом, письменником, краєзнавцем, видавцем, літературним редактором, багаторічним головним редактором газети «Нафтовик Борислава», просвітянином Романом Соловчуком. У його творчому доробку роман «Барабський міст», книжка нарисів «Краєни», збірник «Бориславський ізмарagd», численні публікації. Його творчість відзначена преміями імені Ірини Вільде, фундації Воляників-Швабінських, конкурсу М. Утриска.

Гість, якого представив відомий поет Василь Рябий, згадав Тараса Мельничука в молодості, розповів про свої творчі плани, залишив запис у книзі відгуків.

Любов ДАНИЩУК,
завідувачка міської бібліотеки № 2 для дітей імені Т. Мельничука

«Марко Черемшина у спогадах, документах і матеріалах», видання книжки «За руку з гостем», тривале дослідження творчості Марка Черемшини), Петру Кіреєву – науковому працівникові літературно-меморіального музею Марка Черемшини (за співупорядкування книжки «Марко Черемшина у спогадах, документах і матеріалах», активну працю у музеї).

У номінації «Просвітницька, літературно-краєзнавча діяльність» лауреатом став Іван Оробець – директор Горішньозалучанської ЗОШ, педагог-просвітянин, талановитий поет (за видання книжки поезій «Життя в мініатюрі»).

У номінації «Театрально-виконавська діяльність» – Народне аматорське жіноче вокальне тріо «Берегиня» Снятинського РБК у складі: Софії Лесюк, Людмили Порох, Марії Орішук, керівник – Дмитро Лесюк (за активну участь у культурно-мистецьких заходах).

У номінації «Класична та естрадна музика, композиторська майстерність» – Василь Стецик – композитор, заслужений працівник культури України (за організацію художніх колективів, видання авторських збірок).

раторів Василь Диблюк, літератори Юлія Долінська, Марія Сазонова та Галина Бритвак, художниця Емілія Бережницька, працівниця міського відділу культури Роксоляна Крив'юк та керівник апарату Коломийської райдержадміністрації Михайло Беркешук, працівники Снятинської центральної бібліотечної системи, соліст МПК «Народний дім» Василь Свищук, який виконав патріотичну пісню на слова Я. Руданця і музику Є. Боднарєнка, авторка цих слів, а також численні друзі, знайомі, шанувальники красного слова.

У залі звучала лірика поета у блискучому виконанні учасників театру поезії «Орфей»: Наталії Кобилянської, Тетяни Рубашівської, Ярослава Басараби, Ірини Луцик та Назарія Дем'янчука (керівники – О. Курчій та О. Гарашук). Також автора віршами й піснями привітали юні учасники молодіжного творчого об'єднання «Горицвіт» при міській бібліотеці № 3 для дорослих: Христина Луцик, Анастасія Луцик, Назар Дем'янчук, Анна Матейчук, Єва Донченко та Діана Дяків, яка зачарувала всіх присутніх своїм чудовим співом. Це було свято виходу книжки у світ у дрогобицькому видавництві «Посвіт», в чому посприяв генеральний директор ПП «Коломийський хлібокомбінат» Іван Гуменюк.

Віра ТОРОВАТОВА,
завідувачка Коломийської міської бібліотеки № 3 для дітей

Наймення досить широко розгалузилося в прізвищах: Сидор, Сидоренко, Сидорук, Сидорчук, Сидорченко, Сидоряк, Сидорець та деяких інших.

Українці, як і більшість європейців, мають і жіночу форму імені: Ісидора (Сидора, Сидорка), тепер уже, щоправда, застарілу.

ЗОЯ

Вельми гарне й поширене жіноче ім'я Зоя має багато різних «родичів», надто в царині наукових термінів: зоологія, зоотехнія, палеозойська ера, зоопарк, зооферма, зоотемія (наука про внутрішню будову тварин) та десятки інших. Спільним для імені та цих термінів є корінь зоо (від грецького слова зое – життя, чи зоон – тваринний).

Наймення має небагато форм: Зоїнька, Зоїка, Зая (в росіян – ще й: Зояха, Зоша, Зоюха).

ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ...

КАЛЕНДАР ПРОСВІТЯНИНА

ЛИПЕНЬ

1 ЛИПНЯ

День архітектури України. Всесвітній день архітектури.

110 років від дня народження **Василя Кархута** (1905–1980), видатного фітотерапевта, лікаря, громадського діяча, уродженця с. Марківці тепер Тисменицького району.

6 ЛИПНЯ

70 років від дня народження **Романа Круцика**, голови Київського товариства «Меморіал», народного депутата України II демократичного скликання, одного з організаторів розкопок жертв репресій у Дем'яновому Лазі, уродженця с. Яблунів Галицького району.

7 ЛИПНЯ

Різдво св. Йоана Хрестителя (свято Івана Купала).

120 років від дня народження **Ярослава Хмилевського** (1895–1965), видатного українського лікаря, учасника визвольних змагань, активного громадського діяча і науковця, автора книжки «Княжий Галич» (1938).

10 ЛИПНЯ

180 років від дня народження **Генрика Венявського** (1835–1880), польського скрипаля, композитора, почесного члена Галицького музичного товариства, який свого часу виступав у Станіславі.

11 ЛИПНЯ

75 років від дня народження **Яреми Гояна**, письменника, публіциста, лауреата Національної премії ім. Т. Шевченка, уродженця с. Долішне Залуччя Снятинського району.

12 ЛИПНЯ

Верховних апостолів Петра і Павла.

13 ЛИПНЯ

125 років від дня народження **Арнольда Кордюма** (1890–1968), українського кінорежисера, уродженця м. Станіслава.

15 ЛИПНЯ

605 років Грюнвальдської битви, в якій брали участь загопи вояків із Прикарпаття.

16 ЛИПНЯ

25-та річниця ухвалення Верховною Радою **Декларації про державний суверенітет України.**

17 ЛИПНЯ

120 років від дня народження **Бера Горовіца** (1895–1942), письменника, перекладача художника, уродженця с. Міжгір'я тепер Богородчанського району.

50 років від дня народження **Михайла Воронича**, графіка і живописця, уродженця с. Саджава Богородчанського району.

19 ЛИПНЯ

95 років від дня народження **Тараса Мигалія** (1920–1982), українського письменника, уродженця с. Русів Снятинського району.

21 ЛИПНЯ

40 років від дня народження **Тараса Федоріва**, історика, завідувача наукового відділу Музею національно-визвольної боротьби України ім. С. Бандери в Старому Угринові, редактора альманаху «Бандерівський край», уродженця с. Старий Угринів Калуського району.

23 ЛИПНЯ

80 років від дня народження **Володимира Матвійшина** (1935–2012), професора Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, літературознавця, автора монографій, посібників з французької мови і літератури.

24 ЛИПНЯ

Рівноапостольної Ольги, княгині київської.

25 ЛИПНЯ

135 років від дня народження **Володимира Винниченка** (1880–1951), українського письменника, державного і політичного діяча періоду УНР, який у 1919 р. перебував у Станіславі.

120 років від дня народження **Івана Недільського** (1895–1970), українського композитора, віолончеліста, педагога у Станіславі, диригента хору товариства «Боян».

Підготував **Петро АРСЕНИЧ**
(Закінчення буде)